

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2016. április hó 4. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A közfeladatot ellátó személy eljárásban elkövetett bántalmazás büntette miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2015. november hó 24. napján kihirdetett 1.Bf.354/2015/3. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott bűnös közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntetében (Btk. 302. § (1) bekezdés).

Ezért öt megrovásban részesíti.

I n d o k o l á s :

A Fehérgyarmati Járásbíróság 2015. március hó 2. napján kihirdetett 7.B. 248/2014/4. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntetében a Btk. 302. § (1) bekezdését megjelölve. Ezért 250 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1 200 Ft-ban állapította meg. Kimondta, hogy az így kiszabott 300 000 Ft pénzbüntetést meg nem fizetés esetén napi tételenként 1 napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és védője jelentettek be fellebbezést elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett.

Az ügyben másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.354/2015/3. számú, 2015. november 24. napján kihirdetett ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy a vádlottat az ellene közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntette (Btk. 302. § (1) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére a felmentése miatt, a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében fellebbezett.

Az ügyészi fellebbezést a fellebbviteli főügyészség irányának megfelelően módosítva tartotta fenn az alábbiak szerint:

Az első- és másodfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával folytatta le az eljárást. Az elsőfokú bíróság az ügy elbírálásához szükséges bizonyítékokat hiánytalanul beszerezte és indokolási kötelezettségét teljesítve okszerűen értékelte. Az elsőfokú ítélet tényállása a másodfokú bíróság korrekciójával lényegét tekintve megalapozott és a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintendő a Be. 388. §-ára figyelemmel.

A másodfokú bíróság tévesen hozott felmentő ítéleti rendelkezést a vádlottal szemben. Az irányadó tényállás szerint a vádlott a kezében lévő osztálynaplóval egy alkalommal a sértett fejére koppintott, majd a sértett előtt az iskolapadon lévő füzetet felvéve azzal további egy alkalommal a kezére koppintott. A másodfokú bíróság nagyrészt a vádlott vallomásának megfelelően helyesbítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal az eltéréssel, hogy a füzetet nem a sértett kezére engedte, hanem azzal a sértett kezére koppintott a vádlott. A tettelegesség tényét a vádlott is elismerte, bár cselekvőségét kisebbíteni törekedett. Az ütés szó helyett a koppintás, koccintás szót használta az ütés kiserejűségének értékelésére.

A másodfokú bíróság helytelenül következtetett arra, hogy az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartás bántalmazásként nem értékelhető. A közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás törvényi tényállásában meghatározott bántalmazás lényegében azonos a tetteges becsületsértésnél megkívánt bántalmazással. Közvetlen, tudatos ráhatást jelent a sértett testére, de nem eredményezheti a testi épség sérelmét. Megvalósításának nem tényállási eleme a sértési célzat, nem kell, hogy fájdalom okozására, vagy a becsület csorbítására irányuljon, az emberi méltóság megsértésére azonban alkalmas.

A vádlott részéről a sértett testének támadó szándékú kétszeri kiserejű megütése túlmutat a tetteges becsületsértésen. Az erőbehatásoktól a gyermekkorú sértettnek nem keletkezett sérülése és fájdalmat sem érzett, az osztálytársak körében a pedagógus által leadott ütések azonban az emberi méltóságát sértették. Ezt ... törvényes képviselő is kifejezésre juttatta a feljelentésében.

A Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 46. §-ának (2) bekezdése, továbbá a nyomozás során beszerzett házirend szerint - összhangban az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményben foglaltakkal - a gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyegetésnek.

A vádlott tényállásban meghatározott cselekvősége által a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntetvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak.

A jelentős sértetti közrehatásra, a nem durván erőszakos bántalmazási módra és arra tekintettel, hogy a célzat elsősorban nevelő, fegyelmező jellegű volt, a vádlott cselekményének elkövetéskori társadalomra veszélyessége csekély. Kedvező személyi körülményeire, büntetlen előéletére és az iskola igazgatója által elismert pedagógusi munkájára figyelemmel nem szükséges büntetés kiszabása, megrovás intézkedés alkalmazása elegendő.

A fentiekre tekintettel a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy az ítélet tábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. §-a alapján változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 302. § (1) bekezdésében meghatározott közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntetvényében és vele szemben a Btk. 64. §-a alapján megrovás intézkedést alkalmazzon.

Az ügyész fellebbezése a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján joghatályos (BH.2010.180. sz. jogeset).

A Debreceni Ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt a Be. 387. § (1) és (4) bekezdései alapján teljes terjedelmében felülbírálta és megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróságok a perrendi szabályok betartásával jártak el az ügyben.

A Be. 388. § (1) bekezdése kimondja, hogy a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

A Be. 388. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak. Ha az a tényállás, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletet meghozta, megalapozatlan, és a helyes tényállás az iratok alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés az iratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság a tényállást hivatalból kiegészítheti vagy helyesbítheti.

A másodfokon eljáró bíróság amikor az elsőfokú bíróság ítéletét felülbírálta, megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartásával lefolytatta a vád megalapozottságáról való döntés meghozatalához szükséges bizonyítást. Ítélete azonban részben megalapozatlan a Be. 351. § (2) bekezdés c) és d) pontjaiban írt okokból, iratellenessége, illetve helytelen ténybeli következtetések miatt.

A megalapozatlanságot a bíróság úgy küszöbölte ki, hogy - a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított jogkörében eljárva - az iratok tartalma és helyes ténybeli következtetés alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesbítette.

Az ítéltábla arra a meggyőződésre jutott, hogy az elsőfokú ítélet tényállása a másodfokú bíróság korrekciójával lényegét tekintve megalapozott és a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintendő a Be. 388. §-ára figyelemmel.

Az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartás a másodfokon eljáró bíróság álláspontja értelmében bár kétségtelenül közvetlen ráhatás a sértett testére, azonban miután sem fájdalom okozására, sem a becsület csorbítására nem volt alkalmas, tettleges bántalmazásként nem értékelhető, így nem merítette ki a Btk. 302. § (1) bekezdésében meghatározott közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntettének törvényi tényállását.

Ha a tanár a tanítási órát figyelmetlenséggel és fegyelmezetlenséggel zavaró diák fejére koppint, illetve a füzetet a kezére ejti (engedi), nem értékelhető a diák emberi méltóságának megsértéseként és a fájdalommal a sértetti nyilatkozat szerint sem járó koppintás az általános élettapasztalat szerint sem alkalmas nemhogy testi sérülés, de még fájdalom okozására sem.

A szakirodalomban és a jogalkalmazási gyakorlatban az ilyen és hasonló jellegű (pld. testi sértés) megítélése során kialakult értelmezés szerint tettleges bántalmazás a más teste ellen irányuló, de a testi épséget vagy becsületet érő támadás, pld. ütés, rúgás, illetve lekötés, fogdosás, leöntés, orcsavarás (BJD. 7108.).

Jelen ügyben a vádirat tényállása bár alkalmas lenne a minősítés szerinti bűncselekmény törvényi tényállása kimerítésére, azonban az kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást, csupán a bántalmazásként nem, de figyelemfelhívásként annál inkább értékelhető „koppintás”.

Ezért a törvényszék a vádlottat az ellene közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése alapján a Be. 6. § (3) bekezdés b) pontjának I. fordulatóban írt okból - mivel nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése - felmentette, a Be. 372. §-ának (1) bekezdése alapján megváltoztatva az elsőfokú bíróság ítéletét.

Az ítélet tábla a másodfokú bíróság jogi álláspontját nem osztotta, az ügyészség által bejelentett fellebbezés alapos.

A Btk. 302. § (1) bekezdés esetében a bűncselekmény szabályozása - így büntetési tétele is - megegyezik a bántalmazás hivatalos eljárásban bűncselekményének szabályaival. A bűncselekmény szándékos és azt tettesként csak az eljárást folytató közfeladatot ellátó személy követheti el. A közfeladatot ellátó személy fogalmát a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pontja határozza meg. Eszerint közfeladatot ellátó személy többek között a Nemzeti köznevelésről szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus (Btk. 459. § (1) bekezdés 12/i. pont).

Ugyanannak a személynek a többféle módon történő bántalmazása ugyanazon alkalommal természetes egység, ha a bántalmazás különböző alkalommal történik: az egyes cselekmények a folytatóság egységébe tartoznak. Különböző személyek bántalmazása a személyek számához igazodó bűnhalmazat.

A cselekmény elkövetési magatartása a tetteges bántalmazás. A bántalmazás általában olyan közvetlen ráhatás más testére, ami fájdalom okozására, esetleg a becsület csorbítására irányul. Ilyen lehet pld. az ütés puszta kézzel, a kisebb erejű rúgás stb.

E tényállás szerint azonban csak akkor minősül a bűncselekmény, ha a bántalmazást a közfeladatot ellátó személy eljárása során valósítja meg.

A bűncselekmény kísérleti szakba kerül, ha a ráhatás a sértett testére irányul és befejezett, ha azt el is éri. A bántalmazás közfeladatot ellátó személy eljárásában a közfeladati helyzettel visszaéléshez képest speciális tényállás, azaz ugyan egyértelműen a közfeladattal kapcsolatos kötelezettségét megszegve - esetleg a közfeladati helyzetével visszaélve - követi azt el a közfeladatot ellátó személy, azonban az elkövetés módja tetteges bántalmazás. A tetteges bántalmazás alkalmas ugyan a sértett becsületének csorbítására is, azonban az beleolvad a hivatali bűncselekménybe. (Magyar büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., szerkesztő: Dr. Kónya István).

A Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 27. pontja a gyermekek, a tanulók kötelezettségeiről és jogairól szól, melynek keretében a hivatkozott törvény 46. § (2) bekezdése kimondja, hogy a gyermek, a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek és a tanuló nem vethető alá testi és lelki fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

Az ítélet tábla egyetértett abban a fellebbezési főügyészessel, hogy a másodfokú bíróság helytelenül következtetett arra, miszerint az irányadó tényállás alapján a vádlotti magatartás bántalmazásként nem értékelhető. A közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás törvényi tényállásában meghatározott bántalmazás lényegében azonos a tetteges becsületsértéssel megkívánt bántalmazással. Közvetlen, tudatos ráhatást jelent a sértett testére, de nem eredményezheti a testi épség sérelmét. Megvalósulásának nem tényállási eleme a sértési célzat, nem kell, hogy fájdalom okozására vagy a becsület csorbítására irányuljon, az emberi méltóság megsértésére azonban alkalmas.

A pedagógus vádlott részéről tanórán a sértett testének támadó szándékú kétszeri kiserejű megütése alkalmas a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás törvényi tényállásának megállapítására, mert ugyan az erőbehatásoktól a gyermekkorú sértettnek nem keletkezett sérülése és fájdalmat sem érzett, azonban az osztálytársak körében a pedagógus által leadott ütések az emberi méltóságát sértették. A vádlott tényállásban meghatározott cselekvősege által a közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntettének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak.

Mindezért az ítéletábra bűnösnek mondta ki a vádlottat közfeladatot ellátó személy eljárásában elkövetett bántalmazás büntetében a Btk. 302. § (1) bekezdését felhívva.

A büntetés kiszabása során az ítéletábra súlyosító körülményként vette figyelembe az erőszakos jellegű bűncselekmények elszaporodottságát, enyhítő körülményként értékelte azonban a vádlott büntetlen előéletét, ténybeli elismerését, valamint gyermekkorú ... sértett fegyelmezetlen magatartásával kifejtett közrehatását.

A Btk. 79. §-a alapján a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.

A Btk. 80. § (1) bekezdése a büntetés kiszabásának elvei között rögzíti, hogy a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

Az ítéletábra egyetértett a fellebbviteli főügyészség azon álláspontjával, hogy a jelentős sértetti közrehatásra, a nem durván erőszakos bántalmazási módra és arra tekintettel, hogy a célzat elsősorban nevelő, fegyelmező jellegű volt, a vádlott kedvező személyi körülményekkel rendelkezik, büntetlen előéletű és az iskola igazgatója által elismert pedagógusi munkájára figyelemmel sem szükséges büntetés kiszabása, elegendő megrovás intézkedés alkalmazása.

A Btk. 64. § (1) bekezdése értelmében megrovásban kell részesíteni azt, akinek cselekménye az elbíráláskor már nem veszélyes, vagy olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy az e törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása - ide nem értve az elkobzást, a vagyonelkobzást és az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételét - szükségtelen.

A Btk. 64. § (2) bekezdése értelmében a megrovással a bíróság helytelenítését fejezi ki a jogellenes cselekmény miatt, és felszólítja az elkövetőt, hogy a jövőben tartózkodjon bűncselekmény elkövetésétől.

Az ítéletábra a vádlottal szemben a Btk. 64. § (1) és (2) bekezdései alkalmazásával joghátrányként megrovást alkalmazott.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 398. § (1) és (2) bekezdése alapján megváltoztatta a rendelkező részben foglaltak szerint a Be. 394. § (1) bekezdéséből következő nyilvános ülésen.

Debrecen, 2016. április 4.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja, előadó, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja.

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.354/2015/3. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával jogerős és végrehajtható.

Debrecen, 2016. április 4.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke